

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

ТОВКУН ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,

СЛИВНА ВІКТОРІЯ АНАТОЛІЇВНА

студентка 4 курсу, 3 групи міжнародно-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК: 346.9

DOI 10.37772/2518-1718-2021-1(33)-15

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ АДВОКАТСЬКИМИ БЮРО ТА АДВОКАТСЬКИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Стаття присвячена аналізу порядку здійснення адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями первинного фінансового моніторингу відповідно до нової редакції Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», яка набрала чинності 28 квітня 2020 року. Авторами досліджено норми Закону, які безпосередньо спричинили зміни для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, звернено увагу на питання, які виникають в результаті виявлення їх законодавчих та правових недоліків, а також суперечностей, що проявляються на практиці у ході їх реалізації. Як висновок нормативного аналізу авторами запропоновано заходи для усунення та вдосконалення діючого законодавства у сфері запобігання та протидії.

Ключові слова: адвокатське бюро, адвокатське об'єднання, первинний фінансовий моніторинг, перевірка.

Постановка проблеми. Відповідно до чинної редакції Закону України (далі – ЗУ) «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» фінансовий моніторинг являє собою сукупність заходів, що вживаються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу (п. 66 ч. 1 ст. 1) [2]. До системи суб'єктів, на яких покладено обов'язок здійснювати такі заходи, віднесено, зокрема, адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, через адвокатські бюро або адвокатські об'єднання. Дана норма не є новелою для національного законодавства, оскільки поява адвокатів у даній сфері суспільних відносин була закріплена ще у попередніх редакціях відповідного Закону. Однак, набравши чинності 28 квітня

2020 року, оновлена версія ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» дещо змінила порядок та умови здійснення фінансового моніторингу його суб'єктами, закріпивши за ними з-поміж іншого більш розширений перелік обов'язків, ряд підстав притягнення до відповідальності за порушення вимог цього Закону, підвищені розміри сум порогових операцій тощо. У результаті аналізу таких нововведень, а також певних питань, які почали виникати у зв'язку з ними у практиці адвокатських бюро та адвокатських об'єднань, постало питання щодо правової визначеності та безспірності деяких таких положень. Тому актуальність даної роботи полягає в тому, аби визначити, наскільки вдалими виявилися на практиці норми нової редакції даного Закону та як вони вплинули на здійснення первинного фінансового моніторингу

адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями протягом останнього року.

Метою роботи є аналіз положень Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», які стали новелами у процесі здійснення фінансового моніторингу адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями, виявлення їх проблемних питань, які постають у зв'язку із недостатньо чітким законодавчим регулюванням чи прогалинами, або виникають на практиці, а також запропонування шляхів їх вирішення.

Наукові дослідження. Питання змін для адвокатських бюро та адвокатських об'єднань як суб'єктів первинного фінансового моніторингу, спричиненими набранням чинності новим Законом у 2020 році, активно стало центром уваги багатьох науковців та правників у даній сфері. Відтак, за останній рік багато робіт було присвячено аналізу положень, які досі залишаються відкритими для вирішення та законодавчого врегулювання. Прикладами авторів, які звертають свою увагу на дану проблему, є Білоусов А.І., Панчишин А.Д., Андрусяк В.В., Гайворонська В.В., Павлуненко К.Л., Нечипорук С.І., Онищенко В.С., Бец Н.П., Дроздов О.О., Дроздова О.Г. та інші.

Виклад основного матеріалу. Отже, відповідно до п.п. г) п. 7 ч. 2 ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» адвокатські бюро, адвокатські об'єднання та адвокати, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, крім тих, що надають послуги в рамках трудових правовідносин, є спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які зобов'язані у своїй діяльності застосовувати ризик-орієнтований підхід, враховуючи відповідні критерії ризику, зокрема, пов'язані з його клієнтами, географічним розташуванням держави реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання) активів, видом товарів та послуг, що клієнт отримує від суб'єкта первинного фінансового моніторингу, способом надання (отримання) послуг (ч. 1 ст. 7) [2]. Для виконання цього завдання законодавець покладає на суб'єктів первинного фінансового моніторингу цілу низку задач та функцій, які пов'язані із розробленням правил та програм проведення первинного фінансового моніторингу, призначенням працівника, відповідального за його здійснення (далі – відповідальний працівник), належною перевіркою нових та вже існуючих клієнтів, виявленням та реєстрацією фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу,

повідомленням спеціально уповноваженого органу про порогові та підозрілі фінансові операції, документуванням заходів, вжитих з метою виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії тощо.

Один із першочергових обов'язків, який покладається на суб'єктів первинного фінансового моніторингу, полягає у тому, щоб стати на облік у спеціально уповноваженому органі (Державній службі фінансового моніторингу України, далі – Держфінмоніторинг) у якості такого суб'єкта та повідомляти такий орган про відомості, що стосуються відповідального працівника або безпосередньо такого суб'єкта. Більш конкретних положень щодо строків виконання такого обов'язку та інших умов перебування на обліку Закон не містить, однак у п. 7 своїх Перехідних положень закріплює за Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) завдання протягом 3-х місяців із дня набрання чинності цим Законом прийняти нормативно-правові акти, необхідні для його реалізації. Так, частково питання взяття на облік суб'єктів первинного фінансового моніторингу було вирішено шляхом прийняття Постанови КМУ № 850 «Деякі питання організації фінансового моніторингу» від 9 вересня 2020 року. Зокрема, у ч. 5, 6 Порядку подання інформації для взяття на облік (зняття з обліку/поновлення на обліку) суб'єктів первинного фінансового моніторингу, реєстрації та подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу Державній службі фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення вищевказаної постанови, встановив, що адвокати, що діють через адвокатські бюро або адвокатські об'єднання, стають на облік у Держфінмоніторингу як суб'єкти не пізніше дня встановлення ділових відносин з клієнтом (проведення фінансової операції) шляхом подання інформації, яка обов'язково повинна містити відомості про реєстрацію суб'єкта, його місцезнаходження, відповідального працівника, особу, яка тимчасово виконуватиме обов'язки відповідального працівника у разі його відсутності (у разі призначення такої особи) [3]. Таким чином, незважаючи на порушення вимоги Закону щодо 3-х місячного строку для прийняття спеціального підзаконного акту, питання термінів взяття на облік у спеціально уповноваженому органі адвокатів, що здійснюють свою діяльність індивідуально, через адвокатські бюро або адвокатські об'єднання, було вирішено. Однак, слід звернути увагу на ту обставину, що Постанова КМУ №850 набрала чинності лише з 1 січня 2021 року, і тому на практиці ви-

никає питання щодо взяття на облік тих адвокатів, відносини з клієнтами яких підлягали фінансовому моніторингу та виникали вже з моменту початку дії основного Закону, тобто з 28 квітня 2020 року, та до моменту прийняття нормативно-правового акту (вищевказаної Постанови), який зробив можливим фактичну реалізацію його норм.

Іншим аспектом взяття на облік суб'єктів первинного фінансового моніторингу, що отримав своє неповне уточнення, є визначення конкретного кола осіб, зокрема у сфері адвокатської діяльності, на яких покладається відповідний обов'язок. Варто зазначити, що відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 10 ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» виконання обов'язків суб'єкта первинного фінансового моніторингу забезпечується адвокатськими бюро, адвокатськими об'єднаннями, якщо вони беруть участь, діючи від імені та/або за дорученням клієнта, у будь-якій фінансовій операції та/або допомагають клієнту планувати чи здійснювати операцію щодо: а) купівлі-продажу нерухомості або управління майном при фінансуванні будівництва житла; б) купівлі-продажу суб'єктів господарювання та корпоративних прав; в) управління коштами, цінними паперами або іншими активами клієнта; г) відкриття та/або управління банківським рахунком або рахунком у цінних паперах; д) залучення коштів, необхідних для створення юридичних осіб та фондів, забезпечення їх діяльності або управління ними; е) створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, фондами, трастами або іншими подібними правовими утвореннями [2].

Одночасно з цим ч. 3 даної статті закріплює винятки з цих правил: адвокатські бюро та адвокатські об'єднання можуть не виконувати обов'язки щодо здійснення належної перевірки клієнта та не повідомляти спеціально уповноважений орган про свої підозри у разі надання послуг щодо а) захисту клієнта, б) представництва його інтересів у судових органах та у справах досудового врегулювання спорів або в) надання консультацій щодо захисту та представництва клієнта. У зв'язку з цим у колі юристів постало питання щодо того, чи зобов'язані ставати на облік у Держфінмоніторингу ті адвокатські бюро та адвокатські об'єднання, діяльність яких спрямована виключно на здійснення захисту, представництва клієнтів або надання їм консультацій. Адже, з одного боку, законодавець чітко закріпив види діяльності для даних суб'єктів, у разі здійснення яких на них покладаються обов'язки суб'єкта первинного фінансового моніторингу, але, з іншого боку, серед виняткових дій, які Закон дозволяє не вчиняти у разі на-

дання виключного переліку послуг, не передбачається звільнення від обов'язку стати на облік у спеціально уповноваженому органі.

У зв'язку з цим Міністерством юстиції України (далі – Мін'юст) було дано певне роз'яснення: якщо адвокати не беруть участі у підготовці і здійсненні правочинів, зазначених у Законі, то і обов'язку стати на облік у Держфінмоніторингу у них не виникає [5]. Однак основна колізія полягає в тому, що даний висновок був розроблений на основі попередньої редакції ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», а тому питання про доцільність його віднесення до діючого правопорядку у даній сфері суспільних відносин залишається відкритим.

Актуальною для адвокатської діяльності проблемою у ході здійснення первинного фінансового моніторингу своїх клієнтів є збереження у даному процесі адвокатської таємниці. Відповідно до ч. 1 ст. 22 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності [1]. Однак ч. 6, 7 даної статті роблять виняток із загального правила та не відносять до порушення адвокатської таємниці, а тому і до підстав притягнення до юридичної відповідальності випадки подання адвокатами в установленому законодавством порядку інформації Держфінмоніторингу про фінансові операції. Цьому, безумовно, відповідає і норма вищезгаданої ч. 3 ст. 10 ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», яка включає винятки із обов'язку суб'єктів первинного фінансового моніторингу здійснювати належну перевірку клієнта та повідомляти спеціально уповноважений орган про свої підозри у разі надання їм послуг, не пов'язаних із фінансовими операціями.

Важливо відмітити, що дані норми національного законодавства також перебувають в узгодженості із засадами міжнародного права. Так, показовою у даному аспекті може слугувати справа «Мішо проти

Франції», що перебувала на розгляді у Європейському суді з прав людини (далі – Суд). У своєму рішенні Суд зазначив, що для оцінки пропорційності втручання у право, передбаченого ст. 8 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод («Право на повагу до приватного і сімейного життя»), адвокатами під час виконання обов'язку щодо повідомлення про підозру вирішальними є 2 елементи: по-перше, коли в рамках професійної діяльності вони беруть участь від імені і зарахунок клієнта в угодах щодо фінансів або нерухомості або діють у якості довірителя; по-друге, коли в рамках професійної діяльності вони допомагають клієнту у підготовці або здійсненні трансакцій стосовно певних визначених операцій. Таким чином, обов'язок повідомляти про підозру не стосується суті місії захисту, котра є основою для професійної таємниці адвоката, а тому з огляду на переслідувану законну мету і на її особливу важливість у демократичному суспільстві, не становить непропорційне втручання у даний принцип адвокатської діяльності (п. 126-128, 131) [4].

Певну невизначеність у національному законодавстві юристи вбачають у питанні невичерпності видів послуг, які можуть підпадати під поняття «надання консультацій щодо захисту та представництва клієнта», оскільки саме ця підстава звільняє адвокатські бюро та адвокатські об'єднання від обов'язків, що виникають у ході здійснення первинного фінансового моніторингу їх клієнтів. Зокрема, як наголошують ряд правників, дане формулювання потребує деталізації зі сторони Мін'юсту, адже відповідні суб'єкти ймовірно більшість своєї діяльності прив'язуватимуть до таких консультацій, а регулятор може мати відмінне бачення у їх розумінні, внаслідок чого виникатимуть спори щодо наявності чи відсутності порушень законодавства, яке регулює питання фінансового моніторингу. Так, наприклад, проаналізувавши наведений у ст. 10 Закону № 361-IX перелік фінансових операцій на предмет характеристики кожної з них, можна дійти до висновку, що адвокати у вигляді правових консультацій можуть долучатись до останніх двох операцій з наведеного переліку [7]. У силу цього навіть пропонується повернути попередню редакцію даної норми, яка більш точно та правильно визначала межі звільнення від обов'язку звітувати для адвокатів, а саме «коли відповідна інформація стала їм відома за обставин, що є предметом їх професійної таємниці, або має привілей на збереження службової таємниці, а також у випадках, коли вони виконують свої обов'язки щодо захисту клієнта, представництва його інтересів у судових органах та у справах досудового врегулювання спорів» [6].

Схожою загальністю характеризується безпосередньо визначення «підозри» у контексті ЗУ «Про

запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», про наявність якої суб'єкти первинного фінансового моніторингу зобов'язані повідомляти Держфінмоніторинг. Відповідно до п. 46 ч. 1 ст. 1 вищевказаного Закону підозрою може бути навіть певне припущення, що ґрунтується на результатах аналізу наявної інформації та може свідчити про те, що фінансова операція або її учасники, їх діяльність чи походження активів пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та/або фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, або із вчиненням іншого кримінального правопорушення або діяння, за яке передбачені міжнародні санкції. У зв'язку з цим на адвокатські об'єднання та адвокатські бюро фактично покладаються обов'язки з масштабного збирання інформації проти своїх клієнтів, оскільки встановлення законодавцем таких критеріїв для підозри, як «припущення», «інше кримінальне правопорушення» (а не лише те, що передбачено відповідним Законом) та «діяння, за які передбачені міжнародні санкції» говорить про можливість віднесення до неї надто широкого спектру видів робіт [8]. Критиці підлягало дане визначення і науковцями, що досліджували попередні редакції розглядуваного Закону, однак аргументацію вони знаходили у тому, що надати вичерпну і об'єктивну дефініцію для такої суб'єктивної категорії як підозра не можливо [9, с. 108]. Але, на нашу думку, правова визначеність як обов'язкова складова верховенства права має бути максимально забезпечена, особливо при перегляді та оновленні законодавства, оскільки закріплення підвищеної відповідальності за порушенням норм Закону № 361-IX, та при цьому не вдосконалення суперечливих положень його попередніх редакцій говорить про відповідні недоліки у правовій системі України у цілому.

Висновок. Таким чином, на основі вищевикладеного матеріалу можна зробити висновок, що прийняття у 2019 році нової редакції ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» мало на меті правильну мету – захист прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави, забезпечення національної безпеки шляхом вдосконалення правового механізму боротьби із даними злочинами. Однак, закріпивши за суб'єктами первинного фінансового моніторингу розширений перелік обов'язків, а також нові умови та порядок їх реалізації, законодавець не врахував усі питання, які можуть виникнути на практиці у про-

цесі здійснення такої діяльності. Недосконаліми виявилися і деякі норми оновленого законодавства, які внаслідок їх аналізу можна охарактеризувати як колізійні, неповні або надто загальні.

На основі цього вбачається за доцільне вдосконалити чинне законодавство у тих положеннях, при реалізації яких на практиці виникає ряд спірних питань. Зокрема, необхідним, на нашу думку, є визна-

чити на нормативному рівні усі вимоги взяття на облік спеціальним уповноваженим органом суб'єктів первинного фінансового моніторингу, зокрема щодо його строків та учасників, а також закріпити більш чіткі правила процесу повідомлення про підозру адвокатами, адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями, а також умови звільнення від цього обов'язку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 82.
2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 25. Ст. 171.
3. Деякі питання організації фінансового моніторингу: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.09.2020 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2020-#top>.
4. Справа Michaud проти Франції (заява № 12323/11): рішення Європейського суду з прав людини (колишня П'ята Секція) від 6 грудня 2012 року, Страсбург. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwi-ztuRntXvAhVF2SoKHbcZBmoQFjAAegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fhudoc.echr.coe.int%2Fapp%2Fconversion%2Fdocx%2Fpdf%3Flibrary%3DECHR%26id%3D001-126862%26filename%3DCASE%2520OF%2520MICHAUD%2520v.%2520FRANCE%2520-%2520%255BUkrainian%2520Translation%2520D%2520by%2520the%2520COE%2520Human%2520Rights%2520Trust%2520Fund.pdf%26logEvent%3DFalse&usq=AOvVaw2GFUY0Y7BdbSsgPnUAP1eQ>.
5. Адвокати та особи, які надають юридичні послуги, як спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу. Запитання – відповіді. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_48639
6. Андрусак В. Нові правила фінансового моніторингу: пам'ятка для юридичних компаній. Асоціація правників України, 20 липня 2020 року. URL: <https://uba.ua/ukr/news/7715/>.
7. Гайворонська В.В., Павлуненко К.Л. Адвокати та фінансовий моніторинг. Національна асоціація адвокатів України, 27 квітня 2020 року. URL: <http://www.advokat.org.ua/news/novini-vse/stattja-na-temu-advokati-ta-fnansovii-mon-toring.html>.
8. Дроздов О., Дроздова О. Адвокат – суб'єкт первинного фінансового моніторингу та інші актуальні питання Закону 361-IX. Національна асоціація адвокатів України, 03 січня 2020 року. URL: <https://unba.org.ua/publications/5070-advokat-suekt-pervinnogo-finansovogo-monitoringu-ta-inshi-aktual-ni-pitannya-zakonu-361.html>.
9. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації(відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» / Чубенко А.Г., Лошицький М. В., Бичкова С. С., Котляревський Я. В. Київ: Ваіте, 2015. 816 с.

REFERENCES

1. Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 r. № 5076-VI. (2013). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 27, art. 82 [in Ukrainian].
2. Pro zapobihannia ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochyynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia: Zakon Ukrainy vid 06.12.2019 r. № 361-IX. (2020). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 25, art. 171 [in Ukrainian].
3. Deiaiki pytannia orhanizatsii finansovoho monitorynhu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.09.2020 r. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2020-#top> [in Ukrainian].
4. Sprava Michaud proty Frantsii (zaiava № 12323/11): rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny (kolyshnia Piata Sektsiia) vid 6 hrudnia 2012 roku, Strasburh. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwi-ztuRntXvAhVF2SoKHbcZBmoQFjAAegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fhudoc.echr.coe.int%2Fapp%2Fconversion%2Fdocx%2Fpdf%3Flibrary%3DECHR%26id%3D001-126862%26filename%3DCASE%2520OF%2520MICHAUD%2520v.%2520FRANCE%2520-%2520%255BUkrainian%2520Translation%2520D%2520by%2520the%2520COE%2520Human%2520Rights%2520Trust%2520Fund.pdf%26logEvent%3DFalse&usq=AOvVaw2GFUY0Y7BdbSsgPnUAP1eQ>.

5D%2520by%2520the%2520COE%2520Human%2520Rights%2520Trust%2520Fund.pdf%26logEvent%3DFalse&usg=AOvVaw2GFUY0Y7BdbSsgPnUAP1eQ [in Ukrainian].

5. Advokaty ta osoby, yaki nadaiut yurydychni posluhy, yak spetsialno vyznacheni subiekty pervynnoho finansovoho monitorynhu. Zapytannia – vidpovidi. Ministerstvo yustytysii Ukrainy. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_48639 [in Ukrainian].
6. Andrusiak V. (2020). Novi pravyla finansovoho monitorynhu: pamiatka dlia yurydychnykh kompanii. Asotsiatsiia pravnykiv Ukrainy, 20 lyptnia 2020 roku. URL: <https://uba.ua/ukr/news/7715/> [in Ukrainian].
7. Haivoronska V. V., Pavlunenko K. L. (2020). Advokaty ta finansovi monitorynh. Natsionalna asotsiatsiia advokativ Ukrainy, 27 kvitnia 2020 roku. URL: <http://www.advokat.org.ua/news/novini-vse/stattja-na-temu-advokati-ta-f-nansovii-mon-toring.html> [in Ukrainian].
8. Drozdov O., Drozdova O. (2020). Advokat – subiekt pervynnoho finansovoho monitorynhu ta inshi aktualni pytannia Zakonu 361-IX. Natsionalna asotsiatsiia advokativ Ukrainy, 03 sichnia 2020 roku. URL: <https://unba.org.ua/publications/5070-advokat-suekt-pervinnogo-f finansovogo-monitoringu-ta-inshi-aktual-ni-pitannya-zakonu-361.html> [in Ukrainian].
9. Naukovo-praktychnyi komentar do Zakonu Ukrainy «Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia». A. H. Chubenko, M. V. Loshytskyi, S. S. Bychkova, Ya. V. Kotliarevskyi (Ed.). (2015). Kyiv: Vaite [in Ukrainian].

ТОВКУН ИГОРЬ

кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры хозяйственного права
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого,

СЛИВНАЯ ВИКТОРИЯ

студентка 4 курса, 3 группы международно-правового факультета
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ АДВОКАТСКИМИ БЮРО И АДВОКАТСКИМИ ОБЪЕДИНЕНИЯМИ ПЕРВИЧНОГО ФИНАНСОВОГО МОНИТОРИНГА

Статья посвящена анализу порядка осуществления адвокатскими бюро и адвокатскими объединениями первичного финансового мониторинга в соответствии с новой редакцией Закона Украины «О предотвращении и противодействии легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем, финансированию терроризма и финансированию распространения оружия массового уничтожения», вступившим в силу 28 апреля 2020 года. Авторами исследованы нормы Закона, которые непосредственно вызвали изменения для субъектов первичного финансового мониторинга, обращено внимание на вопросы, которые возникают в результате выявления их законодательных и правовых недостатков, а также противоречий, проявляющихся на практике в ходе их реализации. Как вывод нормативного анализа авторами предложены меры для устранения и совершенствования действующего законодательства в сфере предотвращения и противодействия.

Ключевые слова: адвокатское бюро, адвокатское объединение, первичный финансовый мониторинг, проверка.

TOVKUN IGOR

Juris Doctor, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Commercial Law
Of Yaroslav Mudryi National Law University,

SLIVNAYA VIKTORIYA

4-years student, group 3, International Law Faculty
Of Yaroslav Mudryi National Law University

FEATURES OF LEGAL REGULATION OF THE IMPLEMENTATION OF PRIMARY FINANCIAL MONITORING BY ATTORNEY OFFICES AND ATTORNEY ASSOCIATIONS

Problem setting. According to the current Law of Ukraine «On Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime, Financing of Terrorism and Financing of Proliferation of Weapons of Mass Destruction», attorney offices and attorney associations are also included in the system of primary financial monitoring entities. However, with the entry into force on April 28, 2020, the updated version of the Law changed the procedure and conditions for financial monitoring, assigning a broader list of responsibilities, a number of grounds for prosecution for violating the Law, increased threshold transactions and more. The analysis of such innovations raised the question of the legal certainty and indisputability of some of these provisions. Therefore, the relevance of this work is to determine how successful the provisions of the new version of this Law have been in practice and how they have affected the implementation of primary financial monitoring by attorney offices and attorney associations over the past year.

Target research. The purpose of the work is to analyze the provisions of the current Law, which have become novelties in the process of financial monitoring by attorney offices and attorney associations, to identify their problems that arise in practice and arise due to legislative inaccuracies or gaps, and to suggest solutions.

Analysis of recent research and publication. The issue of changes for attorney offices and attorney associations as subjects of primary financial monitoring has become an active focus of many lawyers. Examples of authors who pay attention to this problem are Bilousov A.I., Panchyshyn A.D., Andrusyak V.V., Gaivoronskaya V.V., Pavlunenko K.L., Nechiporuk S.I., Onishchenko V.S., Bets N.P., Drozdov O.O., Drozdova O.G. and other.

Article's main body. One of the primary responsibilities of primary financial monitoring entities is to register. The Law does not contain more specific provisions on the terms of such duty and other conditions of registration. This issue was partially resolved by the adoption of the Resolution «Some issues of the organization of financial monitoring» of September 9, 2020. However, since it came into force only on January 1, 2021, the question arises as to the registration of those lawyers whose relations with clients were subject to financial monitoring and arose from the entry into force of the Basic Law.

In addition, the question arose as to whether those attorney offices and attorney associations whose activities were aimed exclusively at providing protection, representing clients or advising them were obliged to register with a specially authorized body. After all, among the actions that the law allows not to perform in the case of providing such services, there is no exemption from the obligation to register.

A topical issue for advocacy during the initial financial monitoring of their clients is the preservation of legal secrecy in this process. Lawyers see some uncertainty in national law in the possibility of a broad interpretation of the concept of «advising on the protection and representation of the client», as this is the basis that frees attorney offices and attorney associations from the obligations of primary financial monitoring of their clients.

A similar generality is characteristic of the definition of «suspicion» in the Law, the existence of which the subjects of primary financial monitoring are obliged to report. As a result, attorney offices and attorney associations are effectively responsible for gathering information against their clients on a large scale.

Conclusions and prospect of development. Adoption in 2019 of a new version of the Law «On Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime, Financing of Terrorism and Financing of Proliferation of Weapons of Mass Destruction» was aimed at a correct and useful goal. However, the legislator did not take into account all the issues that may arise in practice in the process of carrying out such activities. Some norms of the updated legislation also turned out to be imperfect. Based on this, it is necessary to define at the regulatory level all the requirements for registration of special financial monitoring entities by a special authorized body, to establish clearer rules for notification of suspicion by attorney offices and attorney associations and conditions for exemption from this obligation.

Keywords: attorney office, attorney association, primary financial monitoring, verification.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Товкун І. М., Сливна В. А. Особливості правового регулювання здійснення адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями первинного фінансового моніторингу. *Право та інновації*. 2021. № 1 (33). С. 104–110.